

**Уманський національний університет садівництва
факультет плодоовочівництва, захисту рослин та екології
кафедра екології та безпеки життєдіяльності**

Назва курсу	Глобальні проблеми сучасності
Викладачі	Алла Балабак
Профайл викладачів	https://ecology.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi-ta-spivrobotniki/balabak-alla-vasilivna.html
Контактний тел.	(04744) 3-44-01
E-mail:	A.V.Balabak@ukr.net
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.udau.edu.ua/
Консультації	Середа з 16.00 до 17.00 в аудиторії №43 в корпусі №1

1. Анотація до курсу

Мета: формування у студентів уявлення про глобальні проблеми сучасності, їхніх причинах, різновидах, масштабах і можливих шляхах вирішення, закріплення студентами знань з проблематики глобальних проблем людства, опанування науковими основами вивчення глобальних проблем; методикою їхньої класифікації.

2. Мета та цілі курсу

Мета курсу (інтегральна компетентність) — здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування, або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій та методів наук про довкілля та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Фахові компетентності спеціальності:

- обізнаність на рівні новітніх досягнень, необхідних для дослідницької та/або інноваційної діяльності у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.

- здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні екологічних проблем.

Програмні результати навчання:

- знати та розуміти фундаментальні і прикладні аспекти наук про довкілля;

- знати на рівні новітніх досягнень основні концепції природознавства, сталого розвитку і методології наукового пізнання;
- уміти оцінювати ландшафтне і біологічне різноманіття та аналізувати наслідки антропогенного впливу на природні середовища.

3. Формат курсу

Основним форматом курсу є очний. В рамках вивчення дисципліни «Глобальні проблеми сучасності» передбачено проведення:

- лекцій (За структурою заплановані лекції можливо поділити на вступні, тематичні, заключні, оглядові, установчі. Для проведення лекцій планується використання мультимедійного комплексу для наочного відображення представленого матеріалу);
- практичні заняття (На лабораторних заняттях планується засвоєння теоретичного матеріалу з метою вивчення формування у студентів екологічного типу мислення.);
- самостійна робота студентів буде проводитися з використанням різноманітних дидактичних методів навчання.

4. Результати навчання

- знати та розуміти фундаментальні і прикладні аспекти наук про довкілля;
- знати на рівні новітніх досягнень основні концепції природознавства, сталого розвитку і методології наукового пізнання;
- уміти оцінювати ландшафтне і біологічне різноманіття та аналізувати наслідки антропогенного впливу на природні середовища.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
К-сть годин	14	14	62

6. Ознаки курсу

Рік викладання	семестр	спеціальність	Курс, (рік навчання)	Нормативний\вибірковий
2020	1	Екологія	1	н

7. Політики курсу

Під час підготовки рефератів до семінарських занять студенти повинні дотримуватися правил академічної доброчесності, які визначено Кодексом доброчесності Уманського НУС. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Кодексу доброчесності Уманського НУС.

8. Схема курсу

Тиж. / дата / год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття) / Формат	Матеріали	Завдання, год
Тиж. 1. 2 акад. год	Тема 1. Глобальні проблеми сучасного суспільства. 1. Сутність і причини виникнення глобальних проблем. 2. Рівні розгортання глобальних проблем. 3. Основні підходи в розумінні структури глобальних проблем.	Лекція	Презентація	Послухати лекцію, 2 год
Тиж. 2. 2 акад. год	Тема 1. Глобальні проблеми сучасності	Лабораторне заняття	Презентація	Опитування по питаннях практичного заняття у вигляді бліц-опитування; групове обговорення питань практичного заняття.
Тиж. 3. 2 акад. год	Тема 2. Екологічні проблеми сучасності 1. Парниковий ефект 2. Кислотні дощі. 3. Порушення озонового шару. 4. Смоги.	Лекція	Презентація	Послухати лекцію, 2 год
Тиж. 4. 4 акад. год	Тема 2. Демографія	Лабораторне заняття	Презентація	Опитування по питаннях практичного заняття у вигляді бліц-опитування; групове обговорення питань практичного заняття.
Тиж. 5. 2 акад. год	Тема 3. Демографічна ситуація в світі на початку ХХІ століття. 1. Сучасні світові демографічні проблеми	Лекція	Презентація	Послухати лекцію, 2 год

	2. Динаміка чисельності населення			
Тиж. 6. 2 акад. год	Тема 3. Продовольчі проблеми	Лабораторне заняття	Навчальні посібники	Опитування по питаннях практичного заняття у вигляді бліц-опитування; групове обговорення питань практичного заняття.
Тиж. 7. 2 акад. год	Тема 4. Світова продовольча проблема і світове сільське господарство. 1. Глобальна продовольча проблема 2. Глобальна сировинна проблема 3. Географічні аспекти сучасної продовольчої проблеми 4. Продовольча проблема в контексті світової торгівлі	Лекція	Презентація	Послухати лекцію, 2 год
Тиж. 8. 2 акад. год	Тема 4. Енергетичні та сировинні проблеми	Лабораторне заняття	Навчальні посібники	Опитування по питаннях практичного заняття у вигляді бліц-опитування; групове обговорення питань практичного заняття.
Тиж. 9. 2 акад. год	Тема 5. Злочинність як глобальна проблема. Міжнародний тероризм в сучасних умовах. 1. Злочинність – як глобальна і національна проблема. 2. Поняття та ознаки злочинності. 3. Взаємозв'язок понять «злочинність» та «злочин». 4. Види злочинності. 5. Основні показники злочинності. 6. Поняття латентної злочинності. 7. Стан тероризму на сучасному етапі.	Лекція	Презентація	Послухати лекцію, 2 год
Тиж. 10. 2 акад. год	Тема 5. Проблеми миру і роззброєння	Лабораторне заняття	Навчальні посібники	Опитування по питаннях практичного заняття у вигляді бліц-опитування; групове обговорення питань практичного заняття.
Тиж. 11. 2 акад. год	Тема 6. Проблема війни та миру 1. Розвиток уявлень про війну та мир у	Лекція	Презентація.	Послухати лекцію, 2 год

	Стародавньому світі та в епоху Середньовіччя. 2. Ядерна зброя 3. Хімічна зброя 4. Бактеріологічна зброя			
Тиж. 12. 2 акад. год	Тема 6. Подолання відсталості країн, що розвиваються	Лабораторне заняття	Навчальні посібники	Опитування по питаннях практичного заняття у вигляді бліц-опитування; - вирішення тестових завдань по темі; - групове обговорення питань практичного заняття.
Тиж. 13. 2 акад. год	Тема 7. Безпека особистості, суспільства і держави в умовах глобальних загроз 1. Сутність поняття «небезпека» і «загроза» 2. Класифікація загроз	Лекція	Презентація	Послухати лекцію, 2 год
Тиж. 14. 2 акад. год	Тема 7. Підсумкова модульна контрольна робота	Лабораторне заняття	Навчальні посібники	Опитування по питаннях практичного заняття у вигляді бліц-опитування; - вирішення тестових завдань по темі; - групове обговорення питань практичного заняття.

9. Система оцінювання та вимоги Денна форма навчання

Поточний контроль.

Максимальна сума балів поточного контролю – 100.

Об'єктами поточного контролю знань студентів є:

1. Систематичність та активність роботи на семінарських заняттях;
2. Виконання самостійних завдань.

При контролі систематичності та активності роботи на семінарських заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на семінарські заняття, правильність написання письмового контролю на семінарському занятті; результати бліц-опитування.

Система оцінювання активності роботи:

- а) відповідь з питань семінарів – 0-5 бали.
- б) змістовні доповнення при обговоренні питань семінарів – 1 бала.
- в) бліц-опитування – 0-3 бал.
- г) письмовий контроль – 5 бали.

При контролі виконання самостійних завдань оцінці підлягають: написання та презентація рефератів, підготовка есе з проблемних питань, складання комплексного або тематичного кросвордів, тематичних тестів.

Система оцінювання самостійних завдань (з градацією 5 балів):

- д) підготовка та презентація реферату – 0 – 10 бали.
- е) есе з проблемних питань – 0 – 10 балів. Критеріями оцінки міні-лекції є її змістовність, структурованість, зрозумілість і лаконічність.
- є) складання тематичного кросворду – 0 – 5 бали.

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль з дисципліни “Глобальні проблеми сучасності” здійснюється у формі тестових завдань.

Заочна форма навчання

Поточний контроль.

Максимальна сума балів поточного контролю – 100, які розподіляються наступним чином:

- активність роботи протягом семестру не може перевищувати 50 балів;
- контрольна робота 30 балів;
- виконання модульних завдань (2 модуля) – не більше 20 балів.

Об'єктами поточного контролю знань студентів є:

1. Систематичність та активність роботи на семінарських заняттях;
2. Виконання контрольної роботи;
3. Виконання модульних завдань.

При контролі систематичності та активності роботи на семінарських заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на семінарські заняття, правильність написання письмового контролю на семінарському занятті; результати бліц-опитування.

Система оцінювання активності роботи:

- 1) відповідь з питань семінарів – 0-5 бали.
- 2) змістовні доповнення при обговоренні питань семінарів – 1 бала.
- 3) бліц-опитування – 0-3 бал.
- 4) письмовий контроль – 0-5 бали.
- 5) Система оцінювання виконання контрольної роботи:

Повна відповідь на питання, яка оцінюється в 25-30 балів, повинна відповідати таким вимогам:

- 1) розгорнутий, вичерпний виклад змісту даної у питанні проблеми;
- 2) повний перелік необхідних для розкриття змісту питання екологічних категорій та законів;
- 3) виявлення творчих здібностей у розумінні, викладенні й використанні навчально-програмного матеріалу;
- 4) здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, підходів та самостійно робити логічні висновки й узагальнення;;
- 5) демонстрація здатності висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання;
- 6) засвоєння основної та додаткової літератури.

Відповідь на питання оцінюється в 10-25 бали, якщо:

- 1) відносно відповіді на найвищий бал не зроблено розкриття хоча б одного з пунктів, вказаних вище (якщо він явно потрібний для вичерпного розкриття питання); або, якщо:
 - 2) при розкритті змісту питання в цілому правильно за зазначеними вимогами зроблені значні помилки під час:
 - а) використання цифрового матеріалу;
 - б) посилання на конкретні історичні періоди та дати;
 - в) визначення авторства і змісту в цілому правильно зазначених теоретичних концепцій, що спотворює логіку висновків під час відповіді на конкретне питання.
 - 3) одна задач не вірно вирішена.

Відповідь на питання оцінюється в 0-10 балів, якщо:

- 1) відносно відповіді на найвищий бал не розкрито трьох чи більше пунктів, зазначених у вимогах до нього (якщо вони явно потрібні для вичерпного розкриття питання);
- 2) одночасно присутні два чи більше типи недоліків, які окремо характеризують критерій оцінки питання в 5 балів;
- 3) висновки, зроблені під час відповіді, не відповідають правильним чи загальновизнаним при відсутності доказів супроти нього аргументами, зазначеними у відповіді;
- 4) характер відповіді дає підставу стверджувати, що особа, яка захищає контрольну роботу, неправильно зрозуміла зміст питання чи не знає правильної відповіді і тому не відповіла на нього по суті, допустивши грубі помилки у змісті відповіді.

3. Система оцінювання виконання завдань модуля: – 0 - 10 балів.

За використання недозволених джерел і підказок студент отримує 0 балів. На модульний контроль виносяться 40 тестових питань. За 1 вірно вирішене тестове питання студент отримує 0,5 бала.

Проводячи роботу з підготовки до виконання модульних завдань, студент самостійно здійснює систематизацію вивченого матеріалу, а також інших тем і питань для самостійного опрацювання, які включено до модуля.

До модуля можуть включатися теми, які винесені для самостійного опрацювання. Тривалість одного модуля – 1 академічна година. Письмові роботи зберігаються на кафедрі до закінчення семестру.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

10. Рекомендована література Базова

1. Голіков А. П. Глобальна демографічна проблема: стан та перспективи/ Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, сер. «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм», Вип. 5. Харків. 2016. С. 6-13.
2. Книш М. М. Політико-географічна глобалістика. Львів : Видавництво Львівського університету ім. І. Франка, 2014.
3. Максаковский В. П. Географическая картина мира : в 2 кн. Кн. 1: Общая характеристика мира. М. : Дрофа, 2008. 496 с.
4. Міжнародні економічні відносини: підручник. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 464 с.
5. Голіков А. П. Просторові аспекти глобальних проблем людства. Вступ до економічної і соціальної географії: підручник. К.: Либідь, 1996. С. 292-314.
6. Уткин А. И. Глобализация: процесс и осмысление. М. : Логос, 2002. 254 с.
7. Філіпенко А. С. Глобальні форми економічного розвитку: історія і сучасність. К.: Знання, 2007. 670 с.

Допоміжна

1. Барановский В. Г., Богатуров А. Д. Современные глобальные проблемы:

Учебное пособие. М.: Аспект Пресс, 2010. 350 с.

2. Итоговый документ Конференции по вопросу о мировом финансовоэкономическом кризисе и его последствиях для развития : документ A/RES/63/303 / Генеральная Ассамблея ООН. 13 July, 2009.

3. Кувалдин В. Глобальность: новое измерение человеческого бытия. Грани глобализации: трудные вопросы современного развития. М.: Альпина Паблишер, 2003. С. 31–98.

4. Максаковский, В. П. Глобализация как стержневая проблема мирового Развития. Краєзнавство. Географія. Туризм. 2005. № 23–24. С. 3–8.

5. Медоуз Д. За пределами роста: предотвратить глобальную катастрофу. Обеспечить устойчивое будущее : учеб. Пособие. М. : Прогресс–Пангея, 1994. 303 с.

6. Олійник Я. Глобальні проблеми людства: контексти виникнення. Краєзнавство. Географія. Туризм. 2006. № 38. С. 3–4.

7. Римский клуб: История создания, избранные доклады и выступления, официальные материалы, 1997. 377 с.

8. Сиденко В.Р. Новые глобальные вызовы и их влияние на формирование общественных ценностей. К.: Центр Разумкова, 2014.

9. Фідря Н. Глобальні проблеми людства та ідея сталого розвитку. Суспільства. Краєзнавство. Географія. Туризм. 2005. № 33. С. 17–21.

10. Філософія глобальних проблем сучасності : навч. посіб. / В. Х.

Арутюнов, В. М. Свінціцький ; Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана". К. : КНЕУ, 2008. 176 с.

Інформаційні ресурси

1. Віденська Конвенція про охорону озонного шару [Електронний ресурс] // <http://www.ecolife.org.ua/laws/inter/1985/01.php>.

2. Декларація Ріо-де-Жанейро Конференції ООН з навколишнього середовища і розвитку [Електронний ресурс] // <http://www.ecolife.org.ua/laws/inter/1992/07.php>.

3. Декларація тисячоліття ООН [Електронний ресурс] // http://www.unesco.ru/rus/pages/about/decl_mill.php.

4. Договір про Антарктику [Електронний ресурс] // <http://www.ipolitics.ru/lnk/216.htm>.

5. Електронна бібліотека антиглобалістської тематики [Електронний ресурс] // <http://www.imperativ.net/news/library.htm>.

6. Звіти Світового банку про світовий розвиток [Електронний ресурс] // <http://www.worldbank.org>.

7. Йоганнесбургська декларація [Електронний ресурс] // http://www.un.org/russian/conferen/wssd/docs/decl_wssd.pdf.

8. Кіотський протокол до Рамочної конвенції ООН про зміну клімату [Електронний ресурс] // http://www.wwf.ru/about/what_we_do/climate/kyoto.

9. Монреальський протокол з речовин, що руйнують озонний шар [Електронний ресурс] // <http://www.ecolife.org.ua/laws/inter/1987/01.php>.

10. Офіційний сайт Інституту проблем глобалізації [Електронний ресурс] // <http://www.imperativ.net/iprog/deliagin.htm>.
11. <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=787>